

Ποιμαντορική Εγκύκλιος του Μητροπολίτη Πειραιώς επί τη Ενάρξει της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής 2025

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πειραιώς](#)

Στην ποιμαντορική Εγκύκλιό του επί τη Ενάρξει της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής 2025, ο Σεβασμιώτατος [Μητροπολίτης Πειραιώς κ. Σεραφείμ](#) μεταξύ άλλων τόνισε: “Το Πάσχα είναι η πόρτα, ανοιχτή κάθε χρόνο, που οδηγεί στην υπέρλαμπρη Βασιλεία του Χριστού, είναι η πρόγευση της αιώνιας χαράς που μας περιμένει, είναι η δόξα της νίκης η οποία από τώρα, αν και αόρατη, πλημμυρίζει όλη την κτίση: «νικήθηκε ο θάνατος»”.

Παρακάτω ολόκληρη η Εγκύκλιος:

Όταν κάποιος ξεκινάει για ένα ταξίδι θά πρέπει νά ξέρει ποῦ πηγαίνει. Αυτό συμβαίνει καί μέ τή Μεγάλη Σαρακοστή. Πάνω ἀπ' ὅλα ἡ Μεγάλη Σαρακοστή εἶναι ἕνα πνευματικό ταξίδι πού προορισμός του εἶναι τό Πάσχα, «ἡ Ἑορτή Ἑορτῶν». Εἶναι ἡ προετοιμασία γιά τήν «πλήρωση τοῦ Πάσχα, πού εἶναι ἡ πραγματική Ἀποκάλυψη». Γιά τό λόγο αὐτό θά πρέπει νά ἀρχίσουμε μέ τήν προσπάθεια νά καταλάβουμε αὐτή τή σχέση πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στή Σαρακοστή καί τό Πάσχα, γιατί αὐτή ἀποκαλύπτει κάτι πολύ οὐσιαστικό καί πολύ σημαντικό γιά τή Χριστιανική πίστη καί ζωή μας.

Ἄραγε εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐξηγήσουμε ὅτι τό Πάσχα εἶναι κάτι πολύ περισσότερο ἀπό μιά γιορτή, πολύ πέρα ἀπό μιά ἐτήσια ἀνάμνηση ἑνός γεγονότος πού πέρασε; Ὁ καθένας πού, ἔστω καί μιά μόνο φορά, ἔζησε τή νύχτα «τῆ σωτήριου, τῆ φωταυγῆ καί λαμπροφόρου», πού γεύτηκε ἐκείνη τή μοναδική χαρά, τό ξέρει αὐτό.

Ἀλλά τί εἶναι αὐτή ἡ χαρά; Γιατί ψέλνουμε στήν ἀναστάσιμη λειτουργία: «νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια»; Μέ ποιά ἔννοια «ἐορτάζομεν» – καθώς ἰσχυριζόμαστε ὅτι τό κάνουμε – «θανάτου τήν νέκρωσιν, Ἄδου τήν καθαίρεσιν ἄλλης βιοτῆς τῆς αἰωνίου ἀπαρχήν...»;

Σέ ὅλες αὐτές τίς ἐρωτήσεις ἡ ἀπάντηση εἶναι ἡ νέα ζωή ἡ ὁποία πρίν ἀπό δύο χιλιάδες περίπου χρόνια «ἀνέτειλεν ἐκ τοῦ τάφου», προσφέρθηκε σέ μᾶς, σέ ὅλους ἐκείνους πού πιστεύουν στό Χριστό. Μᾶς δόθηκε τή μέρα πού βαπτιστήκαμε, τή μέρα δηλαδή πού ὅπως λέει ὁ Ἀπ. Παῦλος : «...συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διά τοῦ βαπτίσματος εἰς τόν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστός ἐκ νεκρῶν διά τῆς δόξης τοῦ Πατρός, οὕτω καί ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ρωμ. 6,4).

Ἔτσι τό Πάσχα πανηγυρίζουμε τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ σάν γεγονός πού ἔγινε καί ἀκόμη γίνεται σέ μᾶς. Γιατί ὁ καθένας ἀπό μᾶς ἔλαβε τό δῶρο αὐτῆς τῆς νέας ζωῆς καί τή δύναμη νά τήν ἀποδεχτεῖ καί νά ζήσει διά μέσου της. Εἶναι ἕνα δῶρο πού ριζικά ἀλλάζει τή διάθεσή μας ἀπέναντι σέ κάθε κατάσταση αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ἀκόμη καί ἀπέναντι στό θάνατο. Μᾶς δίνει τή δύναμη νά ἐπιβεβαιώνουμε θριαμβευτικά τό : «νικήθηκε ὁ θάνατος». Φυσικά ὑπάρχει ἀκόμα ὁ θάνατος, εἶναι σίγουρος, τόν ἀντιμετωπίζουμε, καί κάποια μέρα θα ἔρθει καί γιά μᾶς. Ἀλλά ὅλη ἡ πίστη μας εἶναι ὅτι μέ τό δικό Του θάνατο, ὁ Χριστός ἄλλαξε τή φύση ἀκριβῶς τοῦ θανάτου. Τόν ἔκανε πέρασμα – διάβαση, «Πάσχα»- στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μεταμορφώνοντας τή δραματικότερη τραγωδία σέ αἰώνιο θρίαμβο, σέ νίκη. Μέ τό «θανάτῳ θάνατον πατήσας», μᾶς ἔκανε μετόχους τῆς Ἀνάστασής Του. Ἀκριβῶς γι' αὐτό στό τέλος τοῦ ὁρθοῦ τῆς Ἀνάστασης – στόν Κατηχητικό Λόγο τοῦ Ἁγίου

Ἰωάννου Χρυσοστόμου – λέμε θριαμβευτικά: «Ἀνέστη Χριστός, καί ζωή πολιτεύεται. Ἀνέστη Χριστός, καί νεκρός οὐδεὶς ἐν τῷ μνήματι».

Τέτοια εἶναι ἡ πίστη τῆς Ἐκκλησίας πού ἐπιβεβαιώνεται καί φανερώνεται μέ τή ζωή τῶν ἀναριθμήτων Ἀγίων της. Ἀλλά δυστυχῶς ἐμεῖς ζοῦμε καθημερινά τό γεγονός ὅτι αὐτή ἡ πίστη σπάνια γίνεται καί δική μας ἐμπειρία, μήπως δέν χάνουμε πολύ συχνά καί δέν προδίδουμε αὐτή τή «νέα ζωή» πού λάβαμε σάν δῶρο, καί στην πραγματικότητα ζοῦμε σάν νά μήν ἔχει νόημα γιά μᾶς αὐτό τό μοναδικό γεγονός; Καί ὅλα αὐτά ἐξαιτίας τῆς ἀδυναμίας μας, τῆς ἀνικανότητάς μας νά ζοῦμε σταθερά μέ «πίστη, ἐλπίδα καί ἀγάπη» στό ἐπίπεδο ἐκεῖνο πού μᾶς ἀνέβασε ὁ Χριστός ὅταν εἶπε: «ζητεῖτε πρῶτον τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην Αὐτοῦ». Ἀπλούστατα, ἐμεῖς ξεχνᾶμε ὅλα αὐτά γιατί εἴμαστε τόσο ἀπασχολημένοι, τόσο βυθισμένοι στίς καθημερινές ἔγνοιες μας καί ἀκριβῶς ἐπειδή ξεχνᾶμε, ἀποτυγχάνουμε. Μέσα σ' αὐτή τή λησμοσύνη, τήν ἀποτυχία καί τήν ἁμαρτία ἡ ζωή μας γίνεται ξανά «παλαιά», εὐτελής, σκοτεινή καί τελικά χωρίς σημασία, γίνεται ἕνα χωρίς νόημα ταξίδι, γιά ἕνα χωρίς νόημα τέρμα. Καταφέρνουμε νά ξεχνᾶμε ἀκόμα καί τό θάνατο καί τελικά, ἐντελῶς αἰφνιδιαστικά, μέσα στίς «ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς» μᾶς ἔρχεται τρομακτικός, ἀναπόφευκτος, παράλογος. Μπορεῖ κατά καιρούς νά παραδεχόμαστε τίς ποικίλες «ἁμαρτίες» μας καί νά τίς ἐξομολογούμεστε, ὅμως ἐξακολουθοῦμε νά μήν ἀναφέρουμε τή ζωή μας σ' ἐκείνη τή νέα ζωή πού ὁ Χριστός ἀποκάλυψε καί μᾶς ἔδωσε. Πραγματικά ζοῦμε σάν νά μήν ἦρθε ποτέ Ἐκεῖνος. Αὐτή εἶναι ἡ μόνη πραγματική ἁμαρτία, ἡ ἁμαρτία ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν, ἡ ἀπύθμενη θλίψη καί τραγωδία ὅλων τῶν κατ' ὄνομα χριστιανῶν.

Ἄν τό ἀναγνωρίζουμε αὐτό, τότε μπορούμε νά καταλάβουμε τί εἶναι τό Πάσχα καί γιατί χρειάζεται καί προϋποθέτει τή Μεγάλη Σαρακοστή. Γιατί τότε μπορούμε νά καταλάβουμε ὅτι ἡ λειτουργική παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καί ὅλος ὁ κύκλος τῶν ἀκολουθιῶν της ὑπάρχουν, πρῶτα ἀπ' ὅλα, γιά νά μᾶς βοηθήσουν νά ξαναβροῦμε τό ὄραμα καί τήν γεύση αὐτῆς τῆς νέας ζωῆς, πού τόσο εὐκόλα χάνουμε καί προδίδουμε, καί ὕστερα νά μπορέσουμε νά μετανοήσουμε καί νά ξαναγυρίσουμε στήν Ἐκκλησία. Πῶς εἶναι δυνατόν νά ἀγαπᾶμε καί νά ἐπιθυμοῦμε κάτι πού δέν τό ξέρουμε; Πῶς μπορούμε νά βάλουμε πάνω ἀπό καθετί ἄλλο στή ζωή μας κάτι πού ποτέ δέν ἔχουμε δεῖ καί δέν ἔχουμε χαρεῖ; Μέ ἄλλα λόγια: πῶς μπορούμε, πῶς εἶναι δυνατόν νά ἀναζητήσουμε μιά Βασιλεία γιά τήν ὁποία δέν ἔχουμε ἰδέα; Ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας ἦταν ἀπό τήν ἀρχή καί εἶναι ἀκόμα καί τώρα ἡ εἴσοδος καί ἡ ἐπικοινωνία μας μέ τή νέα ζωή τῆς Βασιλείας. Μέσα ἀπό τή λειτουργική της ζωή ἡ Ἐκκλησία μᾶς ἀποκαλύπτει ἐκεῖνα πού «ὀφθαλμός οὐκ οἶδε καί οὐς οὐκ ἤκουσε καί ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεός τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν» (Κορ. 2,9). Καί στό κέντρο αὐτῆς τῆς λειτουργικῆς ζωῆς, σάν καρδιά της καί μεσουράνημά της – σάν ἥλιος πού οἱ ἀκτῖνες του διαπερνοῦν καθετί – εἶναι τό

Πάσχα. Τό Πάσχα είναι ή πόρτα, άνοιχτή κάθε χρόνο, πού όδηγεϊ στήν υπέρλαμπρη Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ή πρόγευση τῆς αἰώνιας χαρᾶς πού μᾶς περιμένει, εἶναι ή δόξα τῆς νίκης ή όποία από τώρα, ἄν καί άόρατη, πλημμυρίζει όλη τήν κτίση: «νικήθηκε ό θάνατος».

Όλόκληρη ή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι όργανωμένη γύρω από τό Πάσχα, γι' αὐτό καί ό λειτουργικός χρόνος, δηλαδή ή διαδοχή τῶν ἐποχῶν καί τῶν ἐορτῶν, γίνεται ἕνα ταξίδι, ἕνα προσκύνημα στό Πάσχα, πού εἶναι τό Τέλος καί πού ταυτόχρονα εἶναι ή Ἀρχή. Εἶναι τό τέλος όλων αὐτῶν πού ἀποτελοῦν τά «παλαιά» καί ή ἀρχή τῆς «νέας ζωῆς», μιά συνεχῆς «διάβαση» από τόν «κόσμο τοῦτο» στήν Βασιλεία πού ἔχει ἀποκαλυφθεῖ «έν Χριστῷ».

Παρ' όλα αὐτά, ή «παλαιά ζωή», ή ζωή τῆς ἁμαρτίας καί τῆς μικρότητας, δέν εἶναι εὐκόλο νά ξεπεραστεῖ καί ν' ἀλλάξει. Γι' αὐτό, ἀκόμα καί οἱ Ἀπόστολοι, ὅταν ἄκουσαν τή διδασκαλία τοῦ Κυρίου Τόν ρώτησαν ἀπελπισμένα : «Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;» (Ματθ. 19,26). Στ' ἀλήθεια δέν εἶναι καθόλου εὐκόλο ν' ἀπαρνηθεῖς ἕνα ἰδανικό ζωῆς καμωμένο μέ τίς καθημερινές φροντίδες, μέ τήν ἀναζήτηση τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, μέ τήν ἀσφάλεια καί τήν ἀπόλαυση καί νά δεχτεῖς ἕνα ἄλλο ἰδανικό ζωῆς τό όποίο βέβαια δέν στερεῖται καθόλου τελειότητας στό σκοπό του: «Γίνεσθε τέλειοι ὡς ό Πατήρ ἡμῶν έν οὐρανοῖς τέλειος ἐστίν». Αὐτός ό κόσμος μέ όλα του τά «μέσα» μᾶς λέει : νά εἶσαι χαρούμενος, μήν ἀνησυχεῖς, ἀκολούθα τόν «εὐρύ» δρόμο. Ό Χριστός στό Εὐαγγέλιο λέει : διάλεξε τό στενό δρόμο, ἀγωνίσου, γιατί αὐτός εἶναι ό δρόμος γιά τή μόνη ἀληθινή εὐτυχία. Καί ἄν ή Ἐκκλησία δέν βοηθήσει πῶς θά μπορέσουμε νά κάνουμε αὐτή τή φοβερή ἐκλογή; Πῶς μπορούμε νά μετανοήσουμε καί νά ξαναγυρίσουμε στήν υπέροχη ὑπόσχεση πού μᾶς δίνεται κάθε χρόνο τό Πάσχα; Ἀκριβῶς αὐτή εἶναι ή στιγμή πού ἐμφανίζεται ή Μεγάλη Σαρακοστή. Αὐτή εἶναι ή «χείρα βοηθείας» πού ἀπλώνει σέ μᾶς ή Ἐκκλησία. Εἶναι τό σχολεῖο τῆς μετανοίας, πού θά μᾶς δώσει δύναμη νά δεχτοῦμε τό Πάσχα ὅχι σάν μιά ἀπλή εὐκαιρία νά φᾶμε, νά πιοῦμε, ν' ἀναπαυθοῦμε, ἀλλά βασικά, σάν τό τέλος τῶν «παλαιῶν» πού εἶναι μέσα μας καί σάν εἴσοδό μας στό «νέο».

Στήν Ἀρχαία Ἐκκλησία, ό βασικός σκοπός τῆς Σαρακοστῆς ἦταν νά προετοιμαστοῦν οἱ «Κατηχούμενοι», δηλαδή οἱ νέοι ὑποψήφιοι χριστιανοί, γιά βάπτισμα πού, ἐκεῖνο τόν καιρό, γίνονταν στή διάρκεια τῆς Ἀναστάσιμης Θείας Λειτουργίας. Ἀλλά, ἀκόμα καί τώρα, πού ή Ἐκκλησία δέν βαπτίζει πιά τούς χριστιανούς σέ μεγάλη ἡλικία, τό βασικό νόημα τῆς Σαρακοστῆς παραμένει τό ἴδιο. Γιατί, ἄν καί εἴμαστε βαφτισμένοι, ἐκεῖνο πού συνεχῶς χάνουμε καί προδίδουμε εἶναι ἀκριβῶς αὐτό πού λάβαμε στό Βάπτισμα. Ἔτσι τό Πάσχα γιά μᾶς εἶναι ή ἐπιστροφή – ή ἀργή ἀλλά ἐπίμονη προσπάθεια νά πραγματοποιήσουμε τελικά τή δική μας «διάβαση», τό «Πάσχα» μας στή νέα έν Χριστῷ ζωή. Τό ὅτι οἱ

ἀκολουθίες στή σαρακοστιανή λατρεία διατηροῦν ἀκόμα καί σήμερα τόν κατηχητικό καί βαπτιστικό χαρακτήρα, δέν εἶναι γιατί διατηροῦνται «ἀρχαιολογικά», ἀλλά γιατί εἶναι ζωντανές καί οὐσιαστικές γιά μᾶς. Γι' αὐτό κάθε χρόνο ἡ Μεγάλη Σαρακοστή καί τό Πάσχα εἶναι, μιά ἀκόμα φορά, ἡ ἀνακάλυψη καί συνειδητοποίηση τοῦ τί γίναμε μέ τόν «διά βαπτίσματός» μας θάνατον καί τήν Ἀνάσταση.

Ἕνα ταξίδι, ἕνα προσκύνημα! Καθώς τό ἀρχίζουμε, καθώς κάνουμε τό πρῶτο βῆμα στή «χαρμολύπη» τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς βλέπουμε -μακριά, - τόν προορισμό. Εἶναι ἡ χαρά τῆς Λαμπρῆς, εἶναι ἡ εἴσοδος στή δόξα τῆς Βασιλείας. Εἶναι αὐτό τό ὄραμα, ἡ πρόγευση τοῦ Πάσχα, πού κάνει τή λύπη τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς χαρά, φῶς, καί τή δική μας προσπάθεια μιά «πνευματική ἄνοιξη». Ἡ νύχτα μπορεῖ νά εἶναι σκοτεινή καί μεγάλη, ἀλλά σέ ὅλο τό μήκος τοῦ δρόμου μιά μυστική καί ἀκτινοβόλα αὐγή φαίνεται νά λάμπει στόν ὀρίζοντα. «Μή καταισχύνῃς ἀπό τῆς προσδοκίας ἡμῶν, Φιλάνθρωπε!»

Μετά Πατρικῆς ἀγάπης,

ἀγωνιστικῶν καί πνευματικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΑΣ

+ὁ Πειραιῶς ΣΕΡΑΦΕΙΜ